



Bruxelles, XXX
[...] (2013) XXX draft

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

Punerea în aplicare a unui plan de acțiune pentru inovarea bazată pe proiectare

Translation. Original document is in English SWD(2013) 380

CUPRINS

| | | |
|--------|--|----|
| 1. | Proiectare pentru creștere și prosperitate | 4 |
| 2. | Plan de acțiune pentru inovarea bazată pe proiectare | 6 |
| 3. | Linii de acțiune pentru punerea în aplicare | 7 |
| 3.1. | Stimularea conștientizării impactului pe care îl are proiectarea asupra inovării | 7 |
| 3.1.1. | Susținerea față de factorii de decizie din întreaga Europă a rolului proiectării în cadrul inovării | 7 |
| 3.1.2. | Măsurarea impactului economic al proiectării și rolul ei alături de alte active necorporale în crearea de valoare | 8 |
| 3.1.3. | Aplicarea metodelor de proiectare în cercetarea multidisciplinară și în programele de inovare care abordează provocări complexe | 8 |
| 3.1.4. | Dezvoltarea competențelor și aplicarea metodelor de inovare bazată pe proiectare în educație și formare | 8 |
| 3.1.5. | Facilitarea dialogului permanent între principalele părți interesate de politica de inovare bazată pe proiectare | 8 |
| 3.2. | Promovarea inovării bazate pe proiectare în cadrul sectoarelor industriale, în vederea creșterii competitivității Europei | 9 |
| 3.2.1. | Crearea capacității de a oferi sprijin întreprinderilor din întreaga Europă pentru inovarea bazată pe proiectare | 9 |
| 3.2.2. | Întărirea capacității IMM-urilor europene de a utiliza proiectarea ca instrument strategic în crearea de produse și servicii cu valoare mai ridicată pentru clienții lor .. | 9 |
| 3.2.3. | Consolidarea cooperării între întreprinderile care investesc în proiectare, ca avantaj concurențial | 10 |
| 3.2.4. | Promovarea de noi strategii și practici de colaborare în domeniul inovării, care să permită apariția unor noi modele de afaceri | 10 |
| 3.2.5. | Integrarea proiectării în cercetare și dezvoltare, pentru a sprijini mai bine aplicațiile comerciale și societale cu o puternică orientare către utilizator | 10 |
| 3.2.6. | Analizarea nevoilor de actualizare a protecției drepturilor de proprietate intelectuală în domeniul proiectării | 11 |
| 3.3. | Promovarea proiectării ca factor de reînnoire în sectorul public | 11 |
| 3.3.1. | Consolidarea capacității factorilor de decizie din sectorul public de a utiliza metode de proiectare și de a achiziționa servicii de proiectare de o manieră eficientă | 11 |
| 3.3.2. | Intensificarea activităților de cercetare și dezvoltare în domeniul inovării bazate pe proiectare, pentru a avea servicii publice eficiente și ușor de utilizat | 11 |
| 3.3.3. | Promovarea învățării reciproce și a cooperării în rândul actorilor din sectorul public care caută soluții bazate pe proiectare | 12 |
| 4. | Monitorizare și sprijin pentru punerea în aplicare | 12 |

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

PUNEREA ÎN APLICARE A UNUI PLAN DE ACȚIUNE PENTRU INOVAREA BAZATĂ PE PROIECTARE

1. PROIECTARE PENTRU CREȘTERE ȘI PROSPERITATE

În Europa există un acord politic general privind sprijinirea tuturor formelor de inovare în vederea asigurării competitivității, prosperității și bunăstării. Într-o măsură din ce în ce mai mare, proiectarea este recunoscută ca fiind o disciplină și o activitate esențială pentru concretizarea ideilor pe piață și pentru transformarea lor în produse sau servicii atractive și ușor de utilizat¹. Deși este încă frecvent asociată exclusiv cu aspectul estetic, proiectarea are aplicații mult mai ample. Utilizarea sistematică a proiectării ca instrument pentru inovarea centrată pe utilizator și stimulată de piață în toate sectoarele economiei, în raport de complementaritate cu cercetarea și dezvoltarea, ar contribui la creșterea competitivității europene. Studiile care au analizat aportul proiectării arată că acele companii care investesc în mod strategic în proiectare tind să fie mai profitabile și să se dezvolte mai rapid².

Proiectarea oferă o serie de metodologii, instrumente și tehnici care pot fi utilizate în diferite etape ale procesului de inovare pentru a crește valoarea noilor produse și servicii. Atunci când se aplică serviciilor, sistemelor și organizațiilor, tipul de proiectare care pune în centrul atenției utilizatorul atrage după sine inovarea în ceea ce privește modelele de afaceri, inovarea organizațională și alte forme de inovare fără caracter tehnologic. Aceste metodologii se pot dovedi foarte utile în abordarea provocărilor complexe și sistemice, cum ar fi reproiectarea serviciilor publice, precum și în procesele decizionale strategice.

Calitățile proiectării europene provin din culturi diverse și îi conferă specificitate și competitivitate în era globalizării. Dispunând de peste 400 000 de proiectanți cu pregătire profesională, Europa are o capacitate recunoscută și o poziție de lider pe plan mondial în domeniul proiectării³. Documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Proiectarea ca motor al inovării centrate pe utilizator”⁴, prezentat în 2009, concluzionează că proiectarea are potențial pentru a deveni o parte integrantă a politicii europene în materie de inovare. Cu toate acestea, aspectele fără caracter tehnologic și orientate către utilizator ale inovării sunt încă insuficient integrate în politica în materie de inovare și în mecanismele de sprijin al inovării în

¹ Inițiativa emblematică a Strategiei 2020 pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică „O Uniune a inovării”, angajamentul 19, SEC(2010) 1161.

² De exemplu, studiul realizat de organizația suedeză Teknikföretagen, intitulat „*Företag som satsar på design är mera lönsamma*” (2011) arată că întreprinderile care investesc în proiectare prezintă o performanță financiară pe termen lung cu aproximativ 50 % mai ridicată decât întreprinderile care nu fac acest lucru: <http://www.teknikforetag.se/hem/Publicerat/Nyheter/Foretag-som-satsar-pa-design-ar-mer-lonsamma/>.

³ În Europa există aproximativ 410 000 de proiectanți cu pregătire profesională, care generează o cifră de afaceri anuală de 36 de miliarde EUR. Rosenberg Thesen, octombrie 2010, *Zentralverband des Deutschen Handwerks*.

⁴ Document de lucru al serviciilor Comisiei: „Design as a driver of user-centred innovation” [Proiectarea ca motor al inovării centrate pe utilizator], SEC(2009) 501.

Europa.

„Uniunea inovării”, o inițiativă emblematică a Strategiei Europa 2020⁵, recunoaște importanța valorificării potențialului creativ al Europei, în special rolul proiectării în concretizarea ideilor pe piață. În conformitate cu angajamentul asumat în strategia „O uniune a inovării”, în 2011 s-a lansat Inițiativa europeană pentru inovarea prin proiectare, care urmărește valorificarea pe deplin a potențialului inovării bazate pe proiectare și consolidarea legăturilor dintre proiectare, inovare și competitivitate⁶. În legătură cu aceasta, Comisia a solicitat Comitetului director european în materie de proiectare (CDEP) – un grup de 15 experți provenind din industrie, IMM-uri, agenții naționale și regionale pentru inovare și mediul academic – să prezinte propuneri cu privire la modalitățile de a crește gradul de integrare a proiectării, a inovării centrate pe utilizator și a altor factori fără caracter tehnologic în politica în materie de inovare și în mecanismele de sprijinire a inovării. CDEP și-a prezentat recomandările dlui Tajani, vicepreședintele Comisiei Europene, în septembrie 2012, în cadrul Summitului european privind inovarea prin proiectare de la Helsinki⁷.

CDEP este convins că majoritatea întreprinderilor europene ar putea obține beneficii prin utilizarea proiectării ca motor al inovării. Întreprinderile care nu sunt conștiente de acest potențial de stimulare a creșterii trebuie sensibilizate cu privire la valoarea proiectării. Organizațiile din sectorul public din Europa trebuie, de asemenea, să-și schimbe percepția privind rolul proiectării și potențiala contribuție a acesteia. În plus, CDEP consideră că este necesară o schimbare de direcție în elaborarea politicilor europene, în comunitatea de cercetare, precum și în materie de guvernare⁸.

În vederea abordării acestor provocări, CDEP a identificat o serie de recomandări, grupate în șase domenii de acțiune strategică:

- diferențierea proiectării europene pe scena mondială;
- plasarea proiectării în cadrul sistemului european de inovare;
- proiectarea pentru întreprinderi inovatoare și competitive;
- proiectarea pentru un sector public inovator;
- poziționarea cercetării în domeniul proiectării în secolul XXI;
- competențele în materie de proiectare în secolul XXI.

În octombrie 2012, Comisia Europeană a publicat o actualizare a comunicării privind politica industrială⁹, care se axează pe acțiunile necesare pentru facilitarea creșterii și a redresării economice în Europa. Inovarea bazată pe proiectare joacă un rol-cheie în abordarea provocărilor celei de-a treia revoluții industriale. Comisia va promova utilizarea pe scară mai

⁵ SEC(2010) 1161, a se vedea nota de subsol nr. 1.

⁶ Mai multe informații despre Inițiativa europeană pentru inovarea prin proiectare: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm#h2-3.

⁷ Proiectarea orientată către creștere și prosperitate, raport și recomandări ale Comitetului director european în materie de proiectare, 2012, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm.

⁸ CDEP, a se vedea nota de subsol anterioară.

⁹ O industrie europeană mai puternică pentru creșterea și redresarea economiei, actualizare a comunicării privind politica industrială, COM(2012) 582.

largă a proiectării, precum și a altor factori de inovare fără caracter tehnologic în elaborarea de produse și servicii cu valoare ridicată, în creșterea productivității și în îmbunătățirea utilizării eficiente a resurselor. Potrivit acestei comunicări, Comisia va pune în aplicare un plan de acțiune pentru accelerarea integrării proiectării în politica de inovare. Acest punct de acțiune este inclus și în Comunicarea Comisiei privind promovarea sectoarelor culturale și creative pentru creștere economică și crearea de locuri de muncă în UE¹⁰, pentru a crește gradul de propagare transsectorială.

2. PLAN DE ACȚIUNE PENTRU INOVAREA BAZATĂ PE PROIECTARE

Ca răspuns la cele două comunicări sus-menționate, prezentul document de lucru al serviciilor Comisiei descrie acțiunile actuale și viitoare aprobate în prealabil de Comisie și legate de promovarea inovării bazate pe proiectare în diferite domenii de politică. Aceste acțiuni alcătuiesc Planul de acțiune pentru inovarea bazată pe proiectare, care vizează accelerarea integrării proiectării în politicile europene, naționale și regionale privind inovarea și crearea capacităților și competențelor necesare pentru punerea în aplicare a acestor politici. Liniile de acțiune corespund în cea mai mare măsură recomandărilor Comitetului director european în materie de proiectare și se bazează pe consultarea cu reprezentanții majorității părților interesate.

Liniile de acțiune incluse în acest document se axează pe valorificarea rolului important al proiectării în îndeplinirea obiectivelor politice ale programelor UE pentru perioada 2014-2020, cum ar fi Orizont 2020¹¹, COSME¹² și fondurile structurale. Chiar dacă planul de acțiune vizează măsurile sprijinite de politicile UE, sunt necesare acțiuni corespunzătoare la nivel național și regional care să promoveze includerea proiectării în politica de inovare. Accentul cade pe reducerea discrepanțelor dintre regiunile avansate și cele rămase în urmă în ceea ce privește introducerea inovării bazate pe proiectare.

Prezentul document de lucru al serviciilor Comisiei se axează pe acțiunile care sunt gata de punere în aplicare pe termen scurt și mediu. Așadar, există chestiuni de importanță strategică pe care prezentul document nu le tratează, deși acestea vor rămâne pe agenda politică pe termen lung a Comisiei.

Acest document definește proiectarea ca „activitate de inovare orientată către oameni, prin care se concep și se furnizează produse și servicii atractive și funcționale”¹³. Conform acestei definiții largi, planul de acțiune privește proiectarea ca pe un mijloc strategic de încurajare a inovării, și nu doar ca pe o chestiune de stil sau de estetică.

¹⁰ Promovarea sectoarelor culturale și creative pentru creștere economică și crearea de locuri de muncă în UE, COM(2012) 537.

¹¹ Propunerea de decizie a Consiliului de instituire a programului specific de punere în aplicare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020 (2014-2020), COM(2011) 811.

¹² Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui program pentru competitivitatea întreprinderilor și întreprinderile mici și mijlocii (2014-2020), COM(2011) 834.

¹³ Definiție dată de CDEP în Raportul privind proiectarea orientată către creștere și prosperitate, 2012, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm.

3. LINII DE ACȚIUNE PENTRU PUNEREA ÎN APLICARE

În vederea accelerării gradului de integrare a activităților de proiectare în cadrul politicii de inovare, se acordă o importanță specială următoarelor trei domenii strategice de acțiune:

1. stimularea conștientizării impactului pe care îl are proiectarea asupra inovării;
2. promovarea inovării bazate pe proiectare în cadrul sectoarelor industriale, în vederea creșterii competitivității Europei;
3. promovarea proiectării ca factor de reînnoire în sectorul public.

Primul domeniu presupune crearea condițiilor și dezvoltarea competențelor pentru o politică eficace privind inovarea bazată pe proiectare, pe când celelalte două domenii vizează mai mult punerea în aplicare a acestor politici în industria europeană și în sectorul public. În fiecare domeniu s-au identificat o serie de linii de acțiune, cu informații privind acțiunile actuale și viitoare deja aprobate de Comisie. Pentru toate liniile de acțiune sunt necesare măsuri corespunzătoare la nivel național și regional, care să stimuleze proiectarea ca motor al inovării și al reînnoirii.

3.1. Stimularea conștientizării impactului pe care îl are proiectarea asupra inovării

Proiectarea prezintă o importanță deosebită și este recunoscută ca fiind o disciplină și o activitate esențială pentru concretizarea ideilor pe piață și transformarea lor în produse atractive și ușor de utilizat. În timp ce unele țări europene sunt lideri mondiali în materie de proiectare, altele nu dispun de o infrastructură solidă în acest domeniu și de capacități de proiectare [...]. Această lacună sistemică a trecut aproape neobservată și trebuie în prezent soluționată.

(O Uniune a inovării, Inițiativă emblematică a Strategiei Europa 2020)¹⁴

3.1.1. Susținerea față de factorii de decizie din întreaga Europă a rolului proiectării în cadrul inovării

În Europa există un decalaj între regiunile care sunt lideri în domeniul utilizării proiectării ca motor al inovării și celelalte regiuni. Prin urmare, în statele membre din întreaga UE este nevoie de evenimente și de diseminarea informațiilor pentru a face cunoscută factorilor de decizie inovarea bazată pe proiectare, prezentându-se exemple de cazuri în care proiectarea a jucat un rol esențial în crearea de valoare economică sau socială. Țările și regiunile rămase în urmă în ceea ce privește aplicarea proiectării în inovare pot beneficia în cea mai mare măsură de pe urma acestor bune practici. Platforma SEE din cadrul programului pentru competitivitate și inovare (PCI) desfășoară deja lucrări în vederea îndeplinirii acestui obiectiv¹⁵. În cadrul Programului pentru inovație și spirit antreprenorial (EIP) pe 2013 au fost alocate resurse pentru viitoarele acțiuni de susținere¹⁶.

¹⁴ Inițiativa emblematică a Strategiei 2020 pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică „O Uniune a inovării”, angajamentul 19, SEC(2010) 1161.

¹⁵ Platforma *Sharing Experience Europe* [O Europă a schimbului de experiență] este unul dintre cele șase proiecte din cadrul Inițiativei europene pentru inovarea prin proiectare finanțate prin programul pentru competitivitate și inovare pentru 2011 și 2012. Informații suplimentare: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm.

¹⁶ Programul de lucru pe 2013 al programului pentru inovație și spirit antreprenorial (EIP) alocă o cofinanțare din partea UE de 2,85 milioane EUR pentru un proiect care implementează Platforma europeană pentru inovarea prin proiectare (măsura ENT/CIP/13/CN05S00).

3.1.2. Măsurarea impactului economic al proiectării și rolul ei alături de alte active necorporale în crearea de valoare

Lipsește dovezile statistice fiabile și comparabile care să demonstreze contribuția proiectării în cadrul economiei și impactul ei asupra randamentului investițiilor. Elaborarea unor politici eficiente, bazate pe dovezi, necesită metode cuprinzătoare și fiabile de măsurare a impactului investițiilor în proiectare. De asemenea, este nevoie de o imagine cuprinzătoare a investițiilor în proiectare din întreaga Europă. Lucrările desfășurate în prezent prin proiectul €Design finanțat de PCI¹⁷ și activitățile OCDE vor oferi date care să contribuie la modernizarea metodelor de evaluare.

3.1.3. Aplicarea metodelor de proiectare în cercetarea multidisciplinară și în programele de inovare care abordează provocări complexe

Creșterea gradului de inovare și de reînnoire bazată pe proiectare în Europa necesită activități de cercetare în care proiectanții și metodele de proiectare să aibă un rol central. În prezent, cercetarea în domeniul proiectării nu dispune de contacte suficient de strânse cu alte domenii de competență, deși valorificarea potențialului proiectării pentru inovarea europeană necesită o abordare multidisciplinară. Proiectarea în colaborare și alte metode de proiectare pot contribui la consolidarea parteneriatelor dintre echipele multidisciplinare de cercetare și ne pot ajuta să înțelegem aspectele transversale și structura problemelor complexe. Integrarea unei abordări bazate pe proiectare în cercetarea și dezvoltarea europeană ar trebui promovată la nivel european, național și regional, inclusiv în cadrul programului Orizont 2020, care include sprijin pentru utilizarea proiectării în explorarea unor forme noi de inovare.

3.1.4. Dezvoltarea competențelor și aplicarea metodelor de inovare bazată pe proiectare în educație și formare

Lipsește o înțelegere comună a proiectării ca parte integrantă a sistemului de învățământ în Europa. Abilitățile, competențele și cunoștințele în materie de proiectare nu sunt integrate în mod adecvat în sistemele de învățământ europene. Viitorul program Erasmus+¹⁸ oferă posibilități de încorporare a conceptului de inovare bazată pe proiectare în programele de învățământ ale mai multor materii. De exemplu, alianțele pentru competențe sectoriale, în cazul învățământului profesional și tehnic, și alianțele cunoașterii, în cazul învățământului superior, fac parte din modalitățile de promovare a inovării și a bunelor practici. Alianțele cunoașterii ar putea pune în evidență teme legate de proiectare dincolo de percepția tradițională legată de artă, prin diverse forme de cooperare între universități și întreprinderi. Activitățile de învățare reciprocă desfășurate prin intermediul Alianței europene pentru ucenicii, care a fost lansată recent de Comisie, ar putea contribui la creșterea gradului de conștientizare și ar putea dezvolta competențele legate de proiectare ale elevilor din învățământul profesional și ale ucenicilor.

3.1.5. Facilitarea dialogului permanent între principalele părți interesate de politica de inovare bazată pe proiectare

Este necesar un dialog permanent între Comisia Europeană, guvernele naționale și regionale, industria europeană, mediul academic, comunitatea profesioniștilor din domeniul proiectării și alte părți interesate, pentru a se asigura punerea în aplicare a acțiunilor de promovare a integrării proiectării în politica de inovare. Este important să existe o perspectivă amplă asupra inovării bazate pe proiectare, pentru a se identifica eventualele întretăieri și efecte de

¹⁷ €Design este unul dintre cele șase proiecte din cadrul Inițiativei europene pentru inovarea prin proiectare. A se vedea nota de subsol nr. 15.

¹⁸ Propunere de regulament de instituire a acțiunii „ERASMUS PENTRU TOȚI”, Programul Uniunii pentru educație, formare, tineret și sport, COM(2011) 788.

propagare între domenii de politică precum educația, cercetarea, urbanismul și bunăstarea socială. Platforma europeană pentru inovarea prin proiectare, a cărei înființare este planificată în programul de lucru al EIP pentru 2013¹⁹, va sprijini aceste obiective.

3.2. Promovarea inovării bazate pe proiectare în cadrul sectoarelor industriale, în vederea creșterii competitivității Europei

Utilizarea la scară mai largă a proiectării, precum și a altor inovații care nu sunt de natură tehnologică, reprezintă unul dintre factorii determinanți esențiali pentru elaborarea de produse cu valoare ridicată, creșterea productivității și îmbunătățirea eficienței resurselor.

(Actualizarea comunicării privind politica industrială, 2012)²⁰

3.2.1. Crearea capacității de a oferi sprijin întreprinderilor din întreaga Europă pentru inovarea bazată pe proiectare

Există o ofertă redusă de programe specializate de formare și de mentorat în domeniul proiectării pentru IMM-uri, precum și de incubatoare de inovare bazată pe proiectare. Dacă astfel de servicii de sprijin ar fi disponibile pe scară mai largă, acestea ar îmbunătăți capacitatea întreprinderilor de a utiliza proiectarea ca pe un motor al inovării. În acest scop, este nevoie de îmbunătățirea competențelor în materie de inovare prin proiectare în rândul organizațiilor de dezvoltare a afacerilor, al incubatoarelor și al altor intermediari din toate statele membre. Se pot utiliza structurile cofinanțate de UE, cum ar fi Rețeaua întreprinderilor europene²¹ și Academia europeană de gestionare a inovării²², pentru identificarea intermediarilor interesați care sunt dispuși să includă în serviciile lor gestionarea inovării prin proiectare. Platforma europeană pentru inovarea prin proiectare va depune eforturi în vederea îndeplinirii acestor obiective. Proiectarea ca motor al inovării se poate reflecta și în strategiile de specializare inteligentă adoptate de regiunile europene.

3.2.2. Întărirea capacității IMM-urilor europene de a utiliza proiectarea ca instrument strategic în crearea de produse și servicii cu valoare mai ridicată pentru clienții lor

Proiectarea constituie un element esențial în crearea de noi produse și servicii atractive pentru consumatori și poate să ajute o întreprindere să câștige teren în fața concurenților săi. Totuși, lipsa competențelor în materie de gestionare a proiectării reprezintă un obstacol semnificativ în calea adoptării pe scară largă și a integrării proiectării în întreprinderile europene. Companiile ar avea de câștigat de pe urma investiții în competențe de gestionare a proiectării și de pe urma recunoașterii de către manageri a importanței strategice a unor asemenea investiții. În cadrul componentei „Inovarea în IMM-uri” a programului Orizont 2020 se prevede sprijin specializat în materie de inovare pentru proiectarea strategică, iar programul COSME va promova introducerea de noi produse și servicii pe piață. Proiectele-pilot WORTH²³ vor sprijini utilizarea proiectării în cadrul IMM-urilor. De asemenea, acțiunile din

¹⁹ Programul de lucru al EIP pentru 2013, a se vedea nota de subsol nr. 16.

²⁰ O industrie europeană mai puternică pentru creșterea și redresarea economiei, actualizare a comunicării privind politica industrială, COM(2012) 582.

²¹ Rețeaua întreprinderilor europene are aproape 600 de organizații membre din întreaga UE și din afara acesteia. Informații suplimentare: <http://een.ec.europa.eu/>.

²² Academia europeană de gestionare a inovării combină educația și cercetarea în domeniul inovării în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii: <https://www.improve-innovation.eu/home/>.

²³ Programul de lucru pentru 2013 al programului pentru inovație și spirit antreprenorial (EIP) alocă 1 milion EUR pentru proiectul-pilot WORTH (măsura ENT/CIP/13/B/N02C00). WORTH va sprijini parteneriatele dintre IMM-uri și proiectanții profesioniști, în vederea elaborării de noi produse, procese sau servicii cu conținut ridicat de proiectare.

cadrul Alianței europene a industriilor creative²⁴ oferă experiență cu privire la „bonurile pentru inovare”, contribuind la diseminarea transsectorială a ideilor.

3.2.3. *Consolidarea cooperării între întreprinderile care investesc în proiectare, ca avantaj concurențial*

IMM-urilor din Europa le lipsesc cunoștințele de gestionare a proiectării și instrumentele disponibile pentru integrarea proiectării în procesele lor de zi cu zi. În această situație, este nevoie ca societățile care investesc în proiectare ca avantaj concurențial să-și intensifice cooperarea și să fie deschise spre învățare reciprocă. În acest context ar putea fi exploatate experiențele legate de abordarea de tip „inovare deschisă”, cum ar fi experiențele privind piețele de inovare deschisă. Ar trebui să se profite pe deplin de rețelele de întreprinderi existente la nivelul UE și de instrumentele care sprijină colaborarea în rețele, cum ar fi platformele tehnologice europene²⁵, laboratoarele vii și Rețeaua întreprinderilor europene. Platforma europeană pentru inovarea prin proiectare va întreprinde, de asemenea, acțiuni în vederea îndeplinirii acestor obiective. În plus, rolul proiectării în cadrul noilor lanțuri valorice industriale poate fi susținut prin componenta „Inovarea în IMM-uri” a programului Orizont 2020, care acordă sprijin întreprinderilor.

3.2.4. *Promovarea de noi strategii și practici de colaborare în domeniul inovării, care să permită apariția unor noi modele de afaceri*

Modelele de servicii bazate pe internet, împreună cu tehnologiile avansate de producție oferă oportunități pentru noi tipuri de modele de afaceri, în care se creează o relație de tip nou între proiectant, producător și consumator și în care proiectantul are un rol fundamental în furnizarea de soluții personalizate. Metodele de colaborare, cum ar fi proiectarea în cooperare, pot sta la baza elaborării de noi produse și servicii centrate pe nevoile utilizatorului. Programul Orizont 2020 poate să sprijine elaborarea modelelor de afaceri bazate pe proiectare, cu accent special pe activitățile demonstrative, cum ar fi testarea, prototipurile și proiectarea, precum și pe experimentarea proceselor, produselor și serviciilor inovatoare. De asemenea, se prevede sprijin pentru identificarea în comun a unor soluții pentru problemele sociale.

3.2.5. *Integrarea proiectării în cercetare și dezvoltare, pentru a sprijini mai bine aplicațiile comerciale și societale cu o puternică orientare către utilizator*

Concretizarea investițiilor în cercetare și dezvoltare în produse și servicii funcționale, care să poată fi comercializate, reprezintă o provocare care poate fi depășită cu contribuția proiectării. Din perspectiva inovării centrate pe utilizator, proiectarea poate să îmbunătățească dezvoltarea și potențialul de piață al ideilor rezultate din cercetare și dezvoltare. De exemplu, proiectanții își pot aduce contribuția în diferite moduri, cum ar fi comunicarea cu utilizatorii, explorarea aplicațiilor și crearea rapidă de prototipuri. Participarea proiectanților în cadrul echipelor de cercetare-dezvoltare și inovare ar putea fi promovată în cadrul componentei „Inovarea în IMM-uri” a programului Orizont 2020, care vizează stimularea comercializării rezultatelor cercetării în sectorul privat.

²⁴ Alianța europeană a industriilor creative depune eforturi pentru a îmbunătăți politicile și sprijinul de afaceri pentru industriile creative: <http://www.howtogrow.eu/ecia/>.

²⁵ Platformele tehnologice europene (PTE) sunt forumuri ale părților interesate axate pe industrie, însărcinate cu stabilirea priorităților de cercetare într-o gamă largă de domenii tehnologice. Informații suplimentare: <http://cordis.europa.eu/technology-platforms/>.

3.2.6. *Analizarea nevoilor de actualizare a protecției drepturilor de proprietate intelectuală în domeniul proiectării*

Pentru întreprinderi este esențial să existe instrumente juridice eficiente, eficace, transparente și ușor de utilizat pentru protecția activităților de proiectare în Europa, care să le încurajeze să investească în proiectare. Comisia a solicitat o evaluare a modului de funcționare a sistemelor actuale de protecție a desenelor și modelelor industriale din Europa²⁶, atât la nivel național, cât și la nivel european. În afară de analiza juridică, această evaluare va oferi o perspectivă economică asupra drepturilor de proprietate intelectuală legate de proiectare în industriile europene și asupra contribuției lor la economie.

3.3. **Promovarea proiectării ca factor de reînnoire în sectorul public**

Reducerea finanțelor publice a dat un nou impuls modernizării administrației publice. Comisia consideră că promovarea unor proceduri ușor de utilizat pentru furnizorii și beneficiarii de servicii este unul dintre aspectele care contribuie în mod special la creșterea economică.

(Analiza anuală a creșterii pentru 2013)²⁷

3.3.1. *Consolidarea capacității factorilor de decizie din sectorul public de a utiliza metode de proiectare și de a achiziționa servicii de proiectare de o manieră eficace*

Modernizarea administrației publice presupune consolidarea proiectării strategice și a punerii în aplicare a politicilor.²⁸ În prezent, competențele și capacitatea de punere în aplicare a serviciilor de proiectare lipsesc în mare măsură în sectorul public european în contextul necesității de reînnoire a acestuia. Sectorul public ar putea beneficia în mai mare măsură de proiectare și de proiectanți, de exemplu prin elaborarea de materiale și instrumente auxiliare și prin pregătirea funcționarilor din sectorul public. Aceste demersuri ar contribui semnificativ la modernizarea sectorului public, inclusiv la achiziții publice inovatoare. Proiectul *European House of Design Management* [Casa europeană a gestionării proiectării]²⁹, finanțat din PCI, derulează deja activități în vederea îndeplinirii acestor obiective.

3.3.2. *Intensificarea activităților de cercetare și dezvoltare în domeniul inovării bazate pe proiectare, pentru a avea servicii publice eficiente și ușor de utilizat*

Pentru stimularea creșterii este nevoie de servicii publice funcționale, atractive, rentabile și accesibile. Corelarea acestei necesități cu cererea de sporire a eficienței și productivității reprezintă o provocare care reclamă noi practici și mijloace inovatoare. Metodologiile de proiectare în domeniul serviciilor pot crește productivitatea în sectorul public, susținând și îmbunătățind totodată experiențele utilizatorilor. Modernizarea sectorului public prin abordarea bazată pe proiectare presupune cercetare, testare și exemple de noi forme de inovare bazată pe proiectare. Unul dintre obiectivele programului Orizont 2020 este acela de a stimula inovarea în vederea promovării unor servicii publice eficiente, deschise și ușor de utilizat. Se prevede acordarea de sprijin pentru cercetarea multidisciplinară privind configurarea serviciilor publice centrate pe cetățeni și inovarea bazată pe utilizatori.

²⁶ Revizuirea economică a proiectării industriale în Europa, invitație de participare la procedura de ofertare MARKT/2013/064/D.

²⁷ Analiza anuală a creșterii pentru 2013, Comunicare a Comisiei, COM(2012) 750.

²⁸ Semestrul european 2013: recomandări specifice fiecărei țări. Ieșirea Europei din criză. COM(2013) 350.

²⁹ EHDm este unul dintre cele șase proiecte din cadrul Inițiativei europene pentru inovarea prin proiectare. A se vedea nota de subsol nr. 15.

3.3.3. *Promovarea învățării reciproce și a cooperării în rândul actorilor din sectorul public care caută soluții bazate pe proiectare*

În perioade de constrângeri bugetare, guvernele caută modalități de a obține mai multă valoare la costuri reduse. Există deja o serie de exemple de soluții reușite bazate pe proiectare, iar dorința sectorului public de a afla mai multe pe această temă este în continuă creștere. Platforma europeană pentru inovarea prin proiectare va sprijini învățarea reciprocă, cooperarea și inovarea deschisă în rândul actorilor interesați. De asemenea, în cadrul proiectului SEE finanțat prin PCI se derulează deja activități în vederea îndeplinirii acestui obiectiv.

4. MONITORIZARE ȘI SPRIJIN PENTRU PUNEREA ÎN APLICARE

Prezentul plan de acțiune reprezintă o etapă în cadrul eforturilor pe termen lung de a pune în evidență rolul proiectării în politica de inovare, care constituie unul dintre obiectivele inițiativei emblematice „O Uniune a inovării” din cadrul Strategiei Europa 2020 pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică. Prin intermediul Platformei europene pentru inovarea prin proiectare³⁰ și al diverselor evenimente se va purta un dialog permanent cu părțile interesate din industria europeană, cu guvernele naționale și regionale, cu mediul academic și cu comunitatea profesioniștilor din domeniul proiectării. Progresele planului de acțiune vor fi monitorizate de același grup de funcționari ai Comisiei care va supraveghea punerea în aplicare a Platformei europene pentru inovarea prin proiectare.

Platforma europeană pentru inovarea prin proiectare este un proiect în cadrul Planului de acțiune pentru inovarea bazată pe proiectare, cofinanțat prin intermediul Programului pentru inovație și spirit antreprenorial. Ea va oferi o platformă online pentru cooperare și diseminarea informațiilor, precum și alte acțiuni de promovare a proiectării ca motor al inovării. Platforma europeană pentru inovare prin proiectare va fi complementară cu structurile și rețelele de cooperare existente ce funcționează în domenii conexe și va dezvolta sinergii cu acestea.

Sunt deja în curs de desfășurare șase proiecte cofinanțate de UE, care promovează inovarea bazată pe proiectare în domeniile strategice ale planului de acțiune. Ele sunt finanțate prin programul pentru competitivitate și inovare și se leagă de Inițiativa europeană pentru inovarea prin proiectare, care contribuie la integrarea proiectării ca instrument al inovării centrate pe utilizator³¹. În total, în cadrul celor șase consorții de punere în aplicare sunt reprezentate 46 de organizații din 19 state membre. Cele șase proiecte sunt următoarele:

€Design – Măsurarea valorii proiectării

- Dezvoltă măsurarea proiectării ca factor economic pentru crearea de valoare

Platforma SEE: *Sharing Experience Europe* [O Europă a schimbului de experiență] – Proiectarea inovării în domeniul politicilor

³⁰ Programul de lucru pentru 2013 al programului pentru inovație și spirit antreprenorial (EIP) alocă o cofinanțare din partea UE de 2,85 milioane EUR pentru un proiect care implementează Platforma europeană pentru inovarea prin proiectare (măsura ENT/CIP/13/CN05S00).

³¹ În cadrul Inițiativei europene pentru inovarea prin proiectare există șase proiecte finanțate prin programul pentru competitivitate și inovare pentru 2011 și 2012. Informații suplimentare: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm.

- Integrează proiectarea în politicile de inovare prin schimbul de bune practici

IDeALL – *Integrating Design for All in Living Labs* [Integrarea proiectării pentru toți în laboratoarele vii]

- Pune în legătură proiectanții și ecosistemele inovatoare pentru a crește competitivitatea întreprinderilor

DeEP – *Design in European Policies* [Proiectarea în politicile europene]

- Indicatori de evaluare care să explice impactul politicilor de inovare prin proiectare

EHDm – *European House of Design Management* [Casa europeană a gestionării proiectării]

- Îmbunătățește competențele în materie de gestionare a proiectării în sectorul public

REDI: *When Regions support Entrepreneurs and Designers to Innovate* [Când regiunile sprijină antreprenorii și proiectanții să inoveze]

- Stimulează inovarea prin intermediul proiectării în ecosistemele regionale de inovare

Desfășurarea cu succes a acestor proiecte va garanta demararea rapidă a punerii în aplicare a prezentului plan de acțiune.

Declinare a responsabilității: Acest document este un document de lucru al serviciilor Comisiei, elaborat în scop informativ. Nu reprezintă poziția oficială a Comisiei cu privire la acest subiect și nici nu anticipează o asemenea poziție.